

"Huiskamer - roofvogelen" 1979

In navolging van de oproep van Bob van Poelgeest voor zijn tuinvogelonderzoek, ben ik eens nagegaan wat ik dit jaar zoal vanuit mijn raam heb gezien (in de rubriek "veldwaarnemingen" aangeduid als "Sportpark N.S. "). De waarnemingen werden gedaan vanuit de huiskamer op de eerste etage, en hebben betrekking op vogels die zich in het algemeen niet meer dan 200 meter van het huis bevonden. Dit kan dus zowel de fouragerende als overvliegende vogels betreffen. Voor de goede orde, is hier allereerst een situatieschets van de "waarnemingspost" op zijn plaats.

Onze etage bevindt zich aan de Oude Amersfoortseweg, Hilversum, tegen het spoor. We kijken over de tuintjes uit, die tussen het spoor en de Alexanderlaan liggen, pal in zuidelijke richting. Het uitzicht wordt niet belemmerd door huizen of bomen, zodat we eventueel aanvliegende vogels al van ver kunnen waarnemen. De waarnemingen lopen haast over een heel jaar (1 januari-25 november). Het aantal soorten dat ik mocht noteren, is 54. Een niet gering aantal voor "huiskamer-vogelen". Vermeldenswaard is het aantal roofvogelsoorten dat dit jaar de revue passeerde, in totaal 7, te weten: Buizerd, Rode Wouw, Havik, Sperwer, Blauwe Kiekendief, Boomvalk en Torenvalk. Over deze vertegenwoordigers uit de orde der Falconiformes wilde ik hier wat meer uitweiden.

Overzicht van de roofvogelwaarnemingen per maand

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	Totaal
Buizerd	-	-	-	1	1	-	-	-	-	3	-	5
Rode Wouw	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Blauwe Kiek	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Sperwer	3	3	10	3	2	1	-	1	-	1	2	26
Havik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Boomvalk	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	-	5
Torenvalk	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

- 1) wegens vakantie werden in juli en de 1e helft van augustus geen waarnemingen gedaan.
- 2) Torenvalk: gedurende het hele jaar zijn wel waarnemingen gedaan, echter niet bijgehouden.

Met zijn 26 gevallen (van telkens 1 eks.) springt de Sperwer er dadelijk uit. De Sperwer had zo haar/zijn vaste route. 's Ochtends kwam zij/hij uit zzo-richting en vloog naar het dorp. 's Middags werd weer in tegenovergestelde richting gevlogen.

Waarschijnlijk werd in Hilversum, in de vele tuinen en tuintjes, gejaagd, en geslapen in het bos buiten Hilversum. Een enkele keer werd de vogel jagend gezien, vanuit het raam.

Het is een niet ongewoon verschijnsel dat Sperwers in de bebouwing komen jagen, en zelfs in de nabijheid van huizen hun nest bouwen (ALLEYN, 1971). De waarnemingen in april, mei, juni en augustus, en het overvliegen met prooi op 6 en 20 mei, duiden mogelijk op een aanwezig broedpaar in de buurt. Vreemd is het overvliegen van een vrouwtje met prooi op 6 mei, het jagen is een specifieke taak van het mannetje.

Mogelijk was het broeden nog niet begonnen (meestal eind april - begin mei (BROWN & AMADON)).

Op 8 mei werd op de Soestdijkerstraatweg bij het Sportpark wel weer een jagend mannetje aangetroffen.

Gezien de vliegrichting, en de afstand van het nest tot waar het mannetje kan jagen (+ 3 km volgens BROWN & AMADON), zal een eventueel broedgeval rond het Hilversums Wasmeer hebben plaatsgevonden.

De 5 waarnemingen van de Boomvalk uit april, mei en juni, ook met een vaste vliegroute, van of naar de Mommikenberg (op verscheidene tijdstippen van de dag) kunnen ook op een broedgeval aldaar wijzen. Het biotoop ter plaatse bestaat uit een gevarieerd boombestand (naald- en loofhout), met weilandjes in het centrum van het gebied, dus, als broedbiotoop geschikt.

De vogel(s) ~~werd~~(en) echter nooit met prooi of jagend waargenomen.

De Buizerd scoorde 5 waarnemingen, met eenmaal 2 eksemplaren. In april vloog een eksemplaar zo laag over, (dakhoogte), dat het aantal streepjes op de staart, bij wijze van spreken, te tellen was. Na zo'n 10 minuten kwam de vogel terug, nu echter hoog, en verdween in de richting vanwaar hij gekomen was; Sportpark.

Op 3 en 17 oktober vlogen resp. 1 en 2 grote roofvogels over, in westelijke richting. Dit wees duidelijk op trek. De vogels waren te ver weg om ze juist te determineren, het leek me echter aannemelijk dat het Buizerds waren.

Ook de verschijning van de Rode Wouw op 7 mei wees op een doortrekkende vogel. De dag was helder en de zon scheen. In nog geen kwartier tijd, trokken een valk, Rode Wouw en Buizerd over. Aanvliegend begonnen ze boven Sportpark N.S. te cirkelen om hoogte te winnen. Komend uit ZZW, verdwenen ze in NNO richting.

De Blauwe Kiekendief (o) van 29 januari was een wintertoeval. Om 13.00 uur vloog zij laag over de tuintjes, en dook achter de huizen de Soestdijkerstraatweg op, richting Oost.

Op 27 oktober om 10.00 uur verscheen een Havik boven het huis. Doordat ik in de tuin stond, kon ik hem uit noordelijke richting aan zien komen glijden, de vleugels naar achteren. Boven de tuin (+ 30 m.) werden de vleugels gespreid, zodat de brede flappen en lange staart goed zichtbaar werden, en het bekende haviken-silhouette te zien was.

Ongeveer vijf minuten bleef de vogel boven de tuintjes rondcirkelen, langzaam hoogte winnend, en naar het Westen afdraaiend.

Opvallend bij verschillende vogels was, dat zij bij de rand van de stad (boven de tuintjes) gingen cirkelen en stijgen. Nu is de stad relatief warmer dan het omringende land. Wellicht bestond er een gunstige luchtstijging, waar de vogels dankbaar gebruik van maakten om hoogte te winnen, om zich daarna zonder veel krachtsinspanning over vele kilometers uit te kunnen laten glijden.

Literatuur

- ALLEYN, W.F. et al. 1971, Avifauna van Midden-Nederland. V. Gorcum, Assen.
BROWN, L. & AMADON, D. 1968, Eagles, Hawks & Falcons of the World. Hamlijn, Feltham, Middlesex.
PORTER, R.F., et al. 1974. Flight Identification of European Raptors. Poyser, Berkhamsted.